

רקח מרקחת
פרשת בהעלותך תשע"ג

At the end of the פרשה is the story of מרים and אהרן speaking הרע לשון about משה רבינו, that he was פורש מן האשה, unlike the other נביאים. At that point ה' appeared and rebuked them. He concluded, "בעבדי במשה- אינו אומר בעבדי משה אלא בעבדי במשה- בעבדי רש"י. "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" There is double reason for them to fear speaking negative about משה.

The חפץ חיים points out a difficulty here. What does it mean במשה אפילו אינו עבדי? The whole greatness of משה lies in his דרגה as an עבד ה'.

He brings a גמרא in (לד:) מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל ר' יוחנן בן זכאי, וחלה בנו של -ברכות (לד:) אמר לו חנינא בני בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים ויחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו וכי חנינא גדול ממך. אמר לה לאו אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך.

This means that ר' חנינא בן דוסא on account of his תפילות ה' with his מעשים טובים had easy access to ה' at the end of סוטה that says מעשה ר' יוחנן בן זכאי who was his רבי and a giant in תורה, also had strong influence in שמים, but he could not necessarily gain entrance at will. As a שר התורה, his audience with the king was a high-status meeting which can't always be granted on moment's notice.

Like it says in the נביא beyond any נבואה with a level of שר, מעלות משה רבינו had both. He was a שר, with a level of נבואה beyond any נביא. But at the same time, he could speak to ה' whenever he wished. Like רש"י says earlier in the פרשה of פסח שני (ט: ז) אמר להם עמדו... ושהוא היה אב לנביאים לקודמים לפניו ולבאים אחריו -ייג עקרים ואשמעה כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו. אשרי ילוד אשה שכך מובטח שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה.

Perhaps we can add, that these two points are a direct response to the claims of אהרן and מרים. מרים and אהרן with אב הנביאים משה רבינו was the אב הנביאים, and they therefore shouldn't equate him to the other נביאים. And as far as his מעלה of עבדי - it's true that for regular נביאים it wasn't necessary to be פורש מן האשה, but משה רבינו was different. ה' demonstrated it to them by appearing to them suddenly, when they weren't prepared. As (פסוק ד') רש"י writes, "פתאום- נגלה עליהם פתאום והם טמאים, בדרך ארץ והיו צועקים מים מים. להודיעם שיפה עשה משה מה שפירש מן האשה, מאחר שנגלית עליו שכינה תדיר ואין עת קבועה לדבור".

א גוט שבת!